

Projekt om mad - ”Madens fremtid er vores fremtid” Program for Seminarforløbet, projektets 1. del

Tid: 16.30-20.00 - Sted: Elværket, Thorsvej 4, 8230 Aabyhøj Aarhus

Tilmelding: mail til sekretariat@detfaellesbedste.dk

Pris: 400 kr. for hele forløbet på 12 gange. Indbetales til reg. 1687 konto 3231672787

Tema	Oplægsholder	Status
Den Globale Fødevarerituation		
<p>1. Den globale madproduktion og handel set i lyset af klima, biodiversitet, ressourcer og fødevarerikkerhed</p> <p>På vej til at overskride de planetære grænser på flere områder</p> <p><u>Dato: Mandag 12.9.</u></p>	<p>Alexander Popp, seniorforsker og dr. ved Potsdam Institute for Climate Impact Research. Leder af forskningsgruppe om Land-Use Management og koordinator for den globale arealanvendelsesmodel '<i>Model of Agricultural Production and its Impacts on the Environment</i>' et af verdens førende jord- og vandmodelleringsystemer. Alexander Popp bidrager løbende til internationale klima-, biodiversitets- og arealanvendelsesvurderinger, bl.a. til IPCC og IPBES. Medredaktør af tidsskriftet <i>Climatic Change</i>. Rangeret af <i>Web of Science</i> blandt de 1 % mest indflydelsesrige videnskabsmænd i verden.</p> <ul style="list-style-type: none"> "Food in the light of planetary boundaries and Tipping Points. Food for 10 billion people within the planetary boundaries - is it possible, what are the challenges?" <p>Rune-Christoffer Dragsdal, generalsekretær i Dansk Vegetarisk Forening, DVF</p> <ul style="list-style-type: none"> Mad fra land, et overblik: Den globale fødevarerproduktion og dens konsekvenser for Klima / Biodiversitet, natur og miljø / Vand og muld / Ressourcer / Ulighed og beskæftigelse Det industrialiserede globale landbrugs dyrkningsformer - kunstgødning, pesticider, roundup, pløjning, landbrugsmaskiner, stordrift, monokultur, genmanipulation GMO, kødproduktion, adskillelse af dyr og planter Sundhed, pandemier, antibiotikaresistens etc. og agroindustrien – på kollisionskurs? Fødevarerikkerhed, sult, underernæring, tørke og klimaforandringer globalt. International landgrabbing Effektivitet af de forskellige produktionsformer – er industrielt landbrug effektivt? Fordeling på storskala industriel monokultur og small scale farming globalt madspild, underernæring, overvægt og overforbrug i hovedtal <p>Katherine Richardson, professor in Biological Oceanography, Section for Biodiversity, Globe Institute, Faculty of Health and Medical Sciences and Leader, University of Copenhagen’s Sustainability Science Centre</p> <ul style="list-style-type: none"> Mad fra havet, et overblik: Den globale fødevarerproduktion fra havet og dets konsekvenser for klima, biodiversitet, natur og miljø, ressourcer og lighed. Konsekvenserne for havet og dets mangfoldighed af liv af den måde vi globalt producerer og forbruger mad fra havet på Overfiskning og ubæredygtige fangstmetoder, kortsigtet udnyttelse af havet, manglende naturbeskyttelse, forurening med udledning af næringsstoffer fra landbruget, plastik osv. 	<p>Afventer endeligt svar</p> <p>OK</p> <p>OK</p>

<p>2. Agroindustriens globale rolle</p> <p><u>Dato: Mandag 26.9.</u></p>	<p>Nanna Clifforth, jordbruger og aktiv i Frie Bønder Levende Land, fundraiser og projektkoordinator ved NOAH Friends of the Earth Denmark,</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Overblik over den globale agroindustri og dens interesseområder herunder agroindustriens struktur, magt og interesser</i> • <i>Koncentration af ejerskab og produktionskæder og den nye bølge af ejerskab og kontrol gennem digitalisering af landbruget</i> • <i>Liberalisering af landbrugssektoren: Spekulation og handel med fødevarer herunder gennem WTO og Agreement on Agriculture</i> • <i>Effektivitet af den agroindustrielle produktionsformer overfor små skala landbrug</i> <p>Karen Sunds, aktiv i Frie Bønder Levende Land, landmand, journalist, 3F</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>EU's landbrugspolitik – indhold og konsekvenser</i> • <i>Landgrabbing</i> • <i>Hvad er konsekvenserne af frihandelsaftaler som NAFTA, Mercosur m.v.? Giver det mening at fragte råvarer og fødevarer jorden rundt i en klimakrisetid?</i> <p>Philip H. Howard om centralisering af magt i agroindustrien - film</p>	<p>OK</p> <p>OK</p>
<p>Dansk landbrug og fødevarerproduktion</p>		
<p>3. Profil af dansk landbrug</p> <p><u>Dato: tirsdag 11/10</u></p>	<p>Kjeld Hansen, landmand, journalist og forfatter, foredragsholder, red. for gylle.dk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Signalement af dansk landbrug. Et landbrug baseret på industriel produktion. Monokultur. Brug af miljøgifte og kunstgødning. Producerer til foder frem for føde. Kødproducerende. Eksportorienteret. Få ejere og omfattende centralisering. Mekanisering. Stærkt klima-, natur-, miljø- og biodiversitetsbelastende. Andelsbevægelsens uddøen m.v. <p>Christoph Ellersgaard, associeret professor ved CBS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dansk Landbrugs magt. Erhvervets netværk, indflydelse og alliancer. Om landbrugsorganisationernes politiske og økonomiske indflydelse på andre magtfulde grupper i Danmark og dermed landbrugspolitikken. • Magtens netværk. Samspillet med andre store erhvervsinteresser, fx Dansk Industri. Konsekvenserne heraf for fx omstillingen til bæredygtighed. 	<p>OK</p> <p>OK</p>
<p>4. Dansk Landbrugspolitik</p> <p><u>Dato: Mandag 31.10</u></p>	<p>Kjeld Hansen, landmand, forfatter, journalist, foredragsholder, gylle.dk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hovedlinjerne i dansk landbrugspolitik er det: Ingen egentlig regulering, accept af forurening og indgreb alene baseret på frivillighed? Om vandmiljøplaner, kvælstofregulativer. Frigivelse af landbrugsjorden til salg til bl.a. udenlandske kapitalfonde. Ingen bopælspligt. Konsekvenser af landbrugspolitikken. Andelsbevægelsen er død og landbruget er blevet en industri, stærkt organiseret og særdeles aggressivt. Styres landbrugspolitikken i Danmark fra Landbrug & Fødevarer, Axelborg? • MRSA-skandalen. Pandemi-skandalen. <p>Ole Færgeman, Professor doktor. med., landmand, næstformand i Frie Bønder Levende Land, FBLL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skal landbrugspolitik alene dreje sig om udbytter? Mere majs, mere ris, mere soya, mere korn, mere kød? Og hvor meget afhænger udbytter af kunstgødning, plantegifte og genmodifikation? Ærlige folk kan være uenige om disse ting, men ærlig debat fordrejes af pekuniære hensyn. Vi bør imidlertid være villige til at se på, i hvilket omfang sædskifte kan erstatte kunstgødning og plantegift, vi bør være villige til at se 	<p>OK</p> <p>OK</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan permakultur kan understøtte biodiversiteten i jordbrugene - eksempler. Hvorfor er permakultur bedre til at lagre kulstof? • Hvilken rolle kan denne dyrkningsform have for at opbygge mulden, der overalt er truet af muldflugt. Hvorfor pløjefri? Hvorfor ingen store traktorer? • Effektiviteten i de små arbejdsintensive jordbrug. Kan vi brødføde verdens befolkning ved permakultur? Giver det bedre beskæftigelse? • Hvordan skaber vi et decentralt fødevarer- eller madsystem? Lokalisering i madsystemet. • Værdien i og nødvendigheden af at skabe et sammenhængende lokalt madsystem. Hvordan madens produktion kan spille sammen med andre erhverv. • Hvor udbredt er Permakultur i Danmark <p>Anne Rehder, Foreningen Regenerativt Jordbrug</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er regenerativt jordbrug? • Hvad er hovedprincipper i regenerativt jordbrug? • Hvad fortæller erfaringer fra ind- og udland om denne dyrkningsforms evne til at producere mad på en måde der er klodevenlig? • Hvor ligner regenerativt jordbrug permakultur og hvor adskiller det sig fra samme? 	OK
<p>7. Hvem skal eje jorden?</p> <p><u>Dato: onsdag 7.12.</u></p>	<p>Sebastien Verpoorten, projektleder MS FOOD Justice (oplægget er på engelsk)</p> <ul style="list-style-type: none"> • How do we build a Economy that does not overshoot the Planets limits? • A non-profit Economy with Cooperatives, Associations and Social Entrepreneurship • Examples and experiences from Liege, Belgien, with supply chains of cooperatives • New forms of Democracy emerging from collective action from the local level <p>Lars Hulgård, Professor RUC, Institut for Mennesker og Teknologi, MSc (Sociology) & PhD, Organisering, Etik & Social Bæredygtighed, CIRCLES, Center for Socialt Entreprenørskab</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er socialøkonomi og hvordan kan socialøkonomi være ramme om en bæredygtig produktion af mad? • Erfaringer fra hele verden: Hvad kan de socialøkonomiske virksomheder? • Er socialøkonomi et realistisk bud på fremtidens bæredygtige økonomi, der holder sig inden for de planetære grænser – og hvad skal der til for at vi organiserer vores økonomi på den måde? <p>Susanne Westhausen, Direktør for Kooperationen og præsident for Cooperatives Europe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er "Kooperationen" i dag, hvad er dens mål, og hvordan arbejder man? • Hvilken rolle spiller "Cooperatives Europe" henholdsvis de europæiske kooperative virksomheder aktuelt ift. udbredelse af kooperative principper? • Er disse ejer- og organisationsformer mulige spirer til fremtidens økonomi, - hvordan? <p>Jacob Westergaard Madsen, direktør for Foreningen Andelsgaarde</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er Foreningen Andelsgaarde – dens formål og måder at arbejde på? • Hvad er konkret fællesskabets rolle? • hvordan sikrer man klima- og biodiversitetsvenlige dyrkningsformer? 	<p>OK</p> <p>OK</p> <p>OK</p> <p>OK</p>

<p><u>Dato: tirsdag 24.1.23</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Emballagen stiller om, ja forsvinder • Økologi og giftfrit bliver dagligdag • Lokale fødevarer frem for globale. Årstidens mad frem for sæsonløs mad • Udbuddet ændres, så klimavenlige fødevarer fremmes • Hvordan kan man lave en prispolitik der fremmer klimavenlig mad • Hvor langt er COOP og hvad skal der ske i fremtiden? <p>Rune Christoffer-Dragsdahl, generalsekretær for Dansk Vegetarisk Forening</p> <ul style="list-style-type: none"> • De 10 vigtigste råd til fremtidens madforbruger • Hvordan ser fremtidens klima- og miljøvenlige madvaner ud? • Hvilken livsstil matcher det? • Hvordan får vi mainstream borgere til at omlægge madvaner? • Hvilken rolle kan skolerne have? • hvordan kan vi få madproducenterne med på det – landbruget, plantebranchen, gartnerierne? • Hvordan får vi restauranter, cafeer, offentlige kantiner etc. med? • Er efterspørgselsdrevet innovation 'nok' til at fremme lokal, klimavenlig produktion? <p>Bente Halkier, professor Sociologisk institut på Københavns Universitet, medlem af Klimarådet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er det for faktorer, der afgør borgernes madvaner og -forbrug? • Hvordan ser vores madvaner ud p.t. • Hvad skal der til for at ændre madvanerne <p>Rikke Storm Stadsgaard og Marie Boesen, begge landbrugsuddannet fra Kalø Landbrugsskole og aktive ift. fællesjorden i Andelssamfundet i Hjortshøj samt en repræsentant for AIH</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andelssamfundet i Hjortshøj har gennem mange år dyrket et stykke lokal fællesejet jord sammen med beboerne i den lokale landsby. Vi beskriver ideen bag dette, fortæller om de seneste udviklinger og resultater og ser på potentialerne i at skabe lokale dyrkningsfællesskaber. • Hvad er potentialerne i forhold til at producere sunde friske fødevarer, skabe lokal produktion der undgår transport og emballage, ift. at genopbygge mulden, etablere sædskifte og understøtte biodiversiteten, lave blandet landbrug med dyr og planter sammen. Hvad er mulighederne for unge landmænd til at opstarte landbrug gældfrit. • Udfordringerne ved fællesejet landbrugsjord. • Fælles debat om fordele og ulemper, erfaringer fra andre steder 	<p>OK</p> <p>OK</p> <p>OK</p>
<p>10. Fremtidens bæredygtig madproduktion og madforbrug</p> <p><u>Dato: tirsdag 7.2.23</u></p>	<p>Markus Pallesen Schaumburg-Müller og Guillermo Padro Esteve, begge uddannet ved Kalø Økologiske Landbrugsskole</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan kan uddannelsen til fremtidens bæredygtigt landbrug se ud? • Fremtidens samspil mellem praktikere, forskere og uddannelserne • Hvad skal der til for at landbrugsuddannelsen bliver optimal ift. klodens store kriser – fagligt, økonomisk, politisk, samarbejds-mæssigt etc.? <p>Birthe Linddahl, phd RUC og fremtidsforsker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan ser fremtidens madproduktion og forbrug ud? • Hvilke scenarier kan man forestille sig? • Hvad er interesseudsætningerne 	<p>OK</p> <p>OK</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Om at tage klima og miljø seriøst i lokale fællesskaber <p>Nanna Clifforth, jordbruger, fundraiser og projektkoordinator i NOAH og FBLL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan kunne fremtidens landbrug se ud, hvis det indrettes efter de principper, som landbruget bør bevæge sig efter ift. klima og miljø • Erfaringer fra Mosegården – lokal produktion, andelshavere af forbrugere som aftager produkterne, nye dyrkningsmetoder, genopbygge jorden, varieret udvalg af afgrøder, grøngødning i stedet for kunstgødning, ingen sprøjtegifte, lagring af kulstof i jorden, pløjefrit jordbrug, arbejdsintensiv dyrkning, beskæftigelse lokalt • Udfordringerne ved at drive et jordbrug som Mosegården og hvad de strukturelle barrierer er for at flere kan gøre det. <p>Lone Vitus 'Lone Landmand', landmand, forfatter, foredragsholder</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fremtidens mad handler om andre dyrkningsformer som fx permakultur, regenerativt jordbrug, giftfrihed. • Det handler om at have dyr, men på helt andre vilkår • Det handler også om at leve klimavenligt og i respekt for klode og natur <p>Film med repræsentanter for bæredygtige virksomheder – Søtofte Gårdmejeri / Vild Hvede / Market Gardening / Øhaverne / Permatopia / Dryk / Krogagergård</p> <p>Film med Rasmus Erichsen - stifter af organisationen Stop Spild Lokalt</p>	<p>OK</p> <p>OK</p> <p>aftales</p>
Fødevarer fra havet		
<p>11. Udfordringer ift. fødevarer fra havet</p> <p><u>Dato: Tirsdag 21.2.23</u></p>	<p>Kurt Svennevig Kristensen, formand for Foreningen Levende Hav</p> <ul style="list-style-type: none"> • Havet omkring Danmark – er det levende eller dødt? • Hvad skyldes udviklingen i havmiljøerne? • Hvor slemt står det til? • Kan vi nå at redde det? <p>Lars Dinesen, IPBES Danmark</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan ser biodiversiteten i danske have ud? • Hvad er de vigtigste faktorer bag en dalende biodiversitet? • Hvordan ser du fremtidsperspektiverne? • Hvad kan vi gøre for at genskabe et biodiversitet hav? <p>Stiig Markager, professor ved Aarhus Universitet, AU, Institut for Ecoscience - Marin biodiversitet og eksperimentel økologi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan ser du udfordringerne for dansk havmiljø – hvad er de største trusler? • Hvilken rolle spiller udledninger fra det danske landbrug for ødelæggelsen af dansk havmiljø? • Hvad kan vi gøre for at undgå disse miljøødelæggelser? <p>Peter Grønkjær, Professor ved AU, Institut for Biologi - Akvatisk biologi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan ser det ud med fiskebestanden i de danske farvande? • Hvad skyldes udviklingen i fiskemængder og -arter? • Hvilken lovgivning anser du at der skal til for at redde fiskebestandene? 	<p>OK</p> <p>Spurgt</p> <p>OK</p> <p>OK</p>

<p>12. Fremtidens bæredygtige madforsyning fra havet</p> <p><u>Dato: Tirsdag 7.3.23</u></p>	<p>Kurt Svennevig Kristensen, formand for Foreningen Levende Hav</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan arbejder Foreningen Levende Hav? – hvad er dens hovedaktiviteter, og hvilke resultater har man opnået? • Er civilsamfundet og dets foreninger tilstrækkelig stærke til at skaffe sig reel indflydelse på miljøarbejdet med at skabe et sundt havmiljø i Danmark? • Hvordan kunne vi fremme en stærkere miljøindflydelse på havpolitikken? • Hvilke lovkrav ser I som de mest afgørende for at 'redde havet'? <p>Peter Grønkjær, Professor ved Aarhus Universitet, Institut for Biologi – Akvatisk Biologi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan kan vi genskabe bestanden af fisk i de danske bugter og farvande • Kan vi genskabe biodiversiteten i havene, og hvad vil det kræve? • Hvilke lovkrav vil være nødvendige set med dine øjne for at skabe et levende hav? <p>Torben Ankjærø, biolog, faglig rådgiver, kysthjælper ved Sportsfiskerforbundets projekt kysthjælp</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad kan vi gøre for at genskabe et vitalt havmiljø og biodiversiteten i danske farvande • Hvordan arbejder Danmarks Sportsfiskerforbund konkret med at genskabe vitale kystområder? • Hvad er perspektiverne? - kan vi nå at redde havet før det er for sent? <p>Katherine Richardson, IPBES og Tænketanken Hav</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan genskaber vi et levende Hav? • Hvor langt kan vi komme med den Nationale Havplan? • Hvor meget kan EU lovgivning om beskyttede naturområder hjælpe? • Hvad kan lovgiverne gøre? Hvad kan befolkningen gøre? Hvad kan landbruget gøre? Hvad kan industri og byer gøre? <p>Hanne Lyng Winther, pol. rådgiver i foreningen Skånsomt Kystfiskeri Repræsentanter for startups inden for produktion af tang, fx Nordisk Tang, Dansk Tang, Videnscenter for Tang</p>	<p>OK</p> <p>OK</p> <p>OK</p>
---	---	-------------------------------

Relevante materialer i forbindelse med projektet

<https://detfaellesbedste.dk/madens-fremtid-er-vores-fremtid/>

De 18 samarbejdspartnere bag projektet er

Danmarks Naturfredningsforening Aarhus, Dansk Vegetarisk Forening, Den Grønne Ungdomsbevægelse, Doughnut Economics Action Lab (DEAL, UK), Foreningen Andelsgaard, Frie Bønder Levende Land, Greenpeace, Havforeningen BLAK, Institut for X, Kalø Økologisk Landbrugsskole, Køge Fælles Jord, Landsforeningen Levende Hav, Landsforeningen mod Svinefabrikker, Mellempøkeligt Samvirke Aarhus, NOAH, Permakultur Danmark, Regenerativt Jordbrug samt Foreningen Det Fælles Bedste, der har udviklet projektet og er dets tovholder.